PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Delegatura w Krakowie

RKR-61-11/13/PP- /13 Kraków, dnia 11 lipca 2013 r.

DECYZJA NR RKR - 19/2013

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.)

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

po przeprowadzeniu - wszczętego z urzędu - postępowania przeciwko SIME Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Sochaczewie, dotyczącego stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1) stosowaniu postanowienia wpisanego na podstawie art. 479^{45} *kodeksu postępowania cywilnego* do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, we wzorcu umowy pod nazwą *„Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego – Ogólne Warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego”* (Dział III, ppkt. 1.10.), o treści:

   „Odbiorca zobowiązany jest do: (...) niezwłocznego pisemnego zawiadomienia Sprzedawcy o zmianach swoich danych zawartych w Umowie Kompleksowej. W razie uchybienia temu obowiązkowi, doręczenie dokonane na ostatnio podany przez Odbiorcę adres uznaje się za skutecznie doręczone.”

   oraz we wzorcu umowy pod nazwą *„Umowa o przyłączenie do sieci gazowej”* (§ 5 ust. 10), w brzmieniu:

   „*Do obowiązków Klienta należy: (...) powiadamianie SIME o zmianach danych wpisanych do umowy, w szczególności adresu do korespondencji. W przypadku uchybienia temu obowiązkowi, pisma związane z realizacją postanowień niniejszej umowy wysłane na ostatni adres podany przez Klienta uznane będą za skutecznie doręczone.*”

2) stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą *„Umowa o przyłączenie do sieci gazowej”* postanowienia (§ 14) wpisanego na podstawie art. 479^{45} *kodeksu postępowania cywilnego* do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o treści:

   „Spory, jakie mogą wyniknąć z umowy, podlegać będą rozstrzygnięciu przez sąd właściwy dla siedziby SIME.”

3) stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą *„Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego – Ogólne Warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego”* postanowienia (Dział V. pkt 2. wzorca), o treści:

   „Rozpatrzenie reklamacji Odbiorcy i udzielenie odpowiedzi nastąpi w terminie 21 dni od daty otrzymania reklamacji

   co określa termin rozpatrzenia reklamacji niezgodnie z § 41 pkt 2 *rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010r. w sprawie szczegółowych warunków*

funkcjonowania systemu gazowego (Dz. U. 133, poz. 891, z późn. zm.), który przewiduje 14 dni na rozpatrzenie reklamacji,

4) stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą *„Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego – Ogólne Warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego”* postanowienia (Dział VIII. pkt 2 ppkt 1, 4, 6 i 7 wzorca) uprawniającego przedsiębiorcę do wstrzymania dostarczania gazu w przypadkach wykraczających poza katalog przypadków wymienionych w przepisach art. 6 ust. 3 i 3a *ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne* (t.j. Dz. U. z 2012r., poz. 1059), stanowiących podstawę do wstrzymania dostarczania gazu, o treści:

„Dostarczanie Paliwa gazowego może zostać wstrzymane lub ograniczone bez uprzedzania Odbiorcy, gdy:
1. instalacja gazowa Odbiorcy lub sposób używania Paliwa gazowego przez Odbiorcę stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, środowiska oraz bezpieczeństwa mienia (...),
4. Odbiorca uniemożliwił upoważnionym przedstawicielom OSD dostęp w sytuacji zagrożenia zdrowia, życia lub mienia (wraz z niezbędnym sprzętem) do elementów sieci gazowej znajdujących się na terenie lub w obiekcie Odbiorcy (...),
6. Odbiorca samowolnie przyłączył się do sieci gazowej,
7. dokonano zmiany lub uszkodzeń w gazomierzu”,

5) stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą „*Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego – Ogólne Warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego”* postanowień uprawniających przedsiębiorcę do wypowiedzenia umowy dostarczania gazu w przypadkach, w których przepis art. 6 ust. 3 i 3a *ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne* (t.j. Dz. U. z 2012r., poz. 1059) nie przewiduje takiego uprawnienia, to jest postanowień o treści:

- *„Rozwiązanie Umowy kompleksowej zawartej na czas nieoznaczony może nastąpić za wypowiedzeniem przez każdą ze Stron z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia”* (Dział IX. pkt 2 wzorca),
- *„Rozwiązanie Umowy kompleksowej może nastąpić za wypowiedzeniem przez każdą ze Stron z zachowaniem 7 dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia postanowień Umowy przez drugą Stronę, pomimo uprzedniego wezwania jej do zaniechania naruszeń i usunięcia ich skutków w wyznaczonym, odpowiednim terminie”* (Dział IX. pkt 3 wzorca),

w wyniku którego **uprawdopodobniono**, że SIME Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Sochaczewie stosuje praktyki, o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz art. 24 ust. 1 i ust. 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,* oraz **przyjęto zobowiązanie** przedsiębiorcy do podjęcia działań zmierzających do zaniechania naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez wprowadzenie zmienionych wzorców umów, w których zakwestionowane postanowienia zostaną usunięte lub zastąpione nowym brzmieniem, oraz zmianę umów zawartych z konsumentami, nakłada się na SIME Polska Sp. z o.o. siedzibą w Sochaczewie **obowiązek wykonania tego zobowiązania** poprzez:

a) wprowadzenie do obrotu z konsumentami, w terminie 7 (siedmiu) dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, zmienionych wzorców umów,

b) wystąpienie do stron umów będących konsumentami, zawartych na podstawie wzorców o których mowa w pkt. I niniejszej decyzji, w terminie 3 (trzech) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, z propozycją zawarcia aneksów do zawartych umów,

II.

Na podstawie art. 28 ust. 3 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* nakłada się na SIME Polska Sp. z o.o. siedzibą w Sochaczewie obowiązek przekazania, w terminie 4 (czterech) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, informacji o stopniu realizacji zobowiązania nałożonego w punkcie I. sentencji decyzji, zawierającego:

1) kopie zmienionych wzorców umów, o których mowa w pkt I. sentencji niniejszej decyzji, wprowadzonych do obrotu z konsumentami,
2) informację o liczbie konsumentów będących stronami umów zawartych na podstawie wzorców, o których mowa w pkt I. niniejszej decyzji, którym dostarczono propozycje zawarcia aneksów do tych umów,
3) informację o liczbie konsumentów będących stronami umów zawartych na podstawie wzorców, o których mowa w pkt I. niniejszej decyzji, którym nie dostarczono propozycji zawarcia aneksów do tych umów, wraz z wyjaśnieniem czym spowodowany jest taki stan rzeczy,
4) informację o liczbie konsumentów będących nowymi odbiorcami usług, z którymi zawarto umowy na podstawie zmienionych wzorców umów, o których mowa w pkt I. sentencji niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W związku z przeprowadzonym badaniem wzorców umowy stosowanych w obrocie z konsumentami na rynku gazu sieciowego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Krakowie (dalej: „Prezes UOKiK") dokonał analizy wzorców umowy stosowanych przez SIME Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Sochaczewie (dalej: „Spółka"). Przedmiotem badania było wstępne ustalenie, czy warunki umów zawieranych w obrocie z konsumentami przez tego przedsiębiorcę nie naruszają chronionych prawem interesów konsumenta, tj. czy są zgodne z przepisami powołanej na wstępie *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz przepisami *kodeksu cywilnego*, dotyczącymi wzorców umów. Przeprowadzona analiza wzorców nasunęła przypuszczenie, że ich stosowanie może wiązać się z naruszaniem zbiorowych interesów konsumentów.

Wobec powyższego postanowieniem nr RKR-55/2013 w dniu 28 lutego 2013 r. zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w zakresie działań wymienionych w sentencji niniejszej decyzji. Postanowieniem nr RKR-56/2013 w dniu 28 lutego 2013 r. zaliczono w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu informacje przedłożone przez Spółkę w toku postępowania wyjaśniającego o sygnaturze RKR-403-22/12/MS, przeprowadzonego w celu ustalenia warunków świadczenia usług dostarczania gazu za pośrednictwem sieci gazowych stosowanych w obrocie z konsumentami przez przedsiębiorców energetycznych działających na terenie Polski. Pismem z dnia 1 marca 2013 r. Spółka została zawiadomiona o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz o sformułowanych wobec niej zarzutach.

Pismem z dnia 19 marca 2013 r. Spółka ustosunkowała się do przedstawionych zarzutów, zobowiązując się doprowadzić treść wzorca oraz treść zawartych umów do zgodności z przepisami prawa. Przy piśmie z dnia 18 kwietnia 2013 r. Spółka przedłożyła projekty wzorców umów, zmienionych zgodnie ze złożonymi w poprzednim piśmie deklaracjami. Przy piśmie z dnia 20 czerwca 2013 r. Spółka zmodyfikowała złożone zobowiązanie, przedkładając zmodyfikowane wzorce umów, uwzględniające uwagi prezesa UOKiK.

Pismem z dnia 27 czerwca 2013 r. Spółka została zawiadomiona o zakończeniu gromadzenia materiału dowodowego i możliwości zapoznania się z nim.

Prezes UOKiK ustalił, co następuje

SIME Polska Sp z. o.o. z siedzibą w Sochaczewie jest spółką wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000193491. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. wytwarzanie paliw gazowych (35.21.Z) dystrybucja paliw gazowych w systemie sieciowym (35.22.Z), handel paliwami gazowymi w systemie sieciowym (35.23.Z).

Spółka posiada koncesję na dystrybucję paliw gazowych na potrzeby odbiorców zlokalizowanych na terenie gmin: Błonie, Baranów, Teresin oraz na terenie miasta i gminy Sochaczew przy pomocy sieci o ciśnieniu średnim, oraz koncesję na obrót paliwami gazowymi. Przedsiębiorca jest ponadto operatorem systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego, wyznaczonym na okres od dnia 1 października 2012 r. do dnia 31 grudnia 2025 r.

Prowadząc działalność w zakresie obrotu i dystrybucji gazu przedsiębiorca zawiera umowy obrocie z konsumentami, posługując się m.in. następującymi jednolitymi wzorcami umów, stosowanymi od 2011 roku:

- *„Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego”* której integralną część stanowią *Ogólne Warunki Umowy Kompleksowej dostarczania paliwa gazowego* (dalej: „OW umowy kompleksowej”),
- *„Umowa o przyłączenie do sieci gazowej”* (dalej: „Umowa o przyłączenie”), której integralną część stanowią „*Warunki przyłączenia do sieci gazowej*” .

Stosowane przez Spółkę wzorce zawierają postanowienia, wobec których Prezes UOKiK powziął przypuszczenie, że ich stosowanie w obrocie z konsumentami może stanowić naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

postanowienie, o którym mowa w pkt. I.1. sentencji decyzji

OW umowy kompleksowej oraz *Umowa o przyłączenie* zawierają następujące postanowienie:

- *„Odbiorca zobowiązany jest do: (...) niezwłocznego pisemnego zawiadomienia Sprzedawcy o zmianach swoich danych zawartych w Umowie Kompleksowej. W razie uchybienia temu obowiązkowi, doręczenie dokonane na ostatnio podany przez Odbiorcę adres uznaje się za skutecznie doręczone.”*

lub w brzmieniu:

- „*Do obowiązków Klienta należy: (...) powiadamianie SIME o zmianach danych wpisanych do umowy, w szczególności adresu do korespondencji. W przypadku uchybienia temu obowiązkowi, pisma związane z realizacją postanowień niniejszej umowy wysłane na ostatni adres podany przez Klienta uznane będą za skutecznie doręczone.*”

Postanowienie to jest tożsame z postanowieniami wzorca umowy uznanymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej SOKIK”) za niedozwolone, wpisanymi na podstawie art. 479^{45} *kodeksu postępowania cywilnego* do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone we wzorcu umowy (dalej odpowiednio: „k.p.c.” i „Rejestr”) o treści:

- *„W przypadku zmiany adresu, każda ze stron zobowiązana jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o tym drugą stronę. W przypadku nie powiadomienia o zmianie adresu,*

korespondencja kierowana na ostatni znany adres będzie uznawana za skutecznie doręczoną." [wpis nr 1207 dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 16 kwietnia 2007r., sygn. akt XVII Amc 43/06],

- *„Oświadczenia i zawiadomienia Activ Investment przesłane Kupującemu na podany adres do korespondencji uważa się za skutecznie doręczone. Kupujący zobowiązany jest w trakcie trwania niniejszej Umowy do natychmiastowego zawiadomienia Activ Investment o każdej zmianie adresu swego miejsca zamieszkania, pod rygorem uznania za skutecznie doręczone oświadczeń i zawiadomień Activ Investment przesłanych Kupującemu na adres wskazany w niniejszej umowie."* [wpis nr 1482 dokonany na podstawie wyroku SOKiK dnia 20 maja 2008r., sygn. akt XVII Amc 107/07],

W odniesieniu do tego postanowienia Spółka zobowiązała się do zmiany stosowanych wzorców oraz zawartych na ich podstawie umów w następujący sposób:

- w Dziale III. ppkt. 1.10. *OW umowy kompleksowej* usunąć zdanie: „W razie uchybienia temu obowiązkowi, doręczenie dokonane na ostatnio podany przez Odbiorcę adres ustaje się za skutecznie doręczone."
- w § 5 ust. 10. *Umowy o przyłączenie do sieci gazowej* usunąć zdanie: „W przypadku uchybienia temu obowiązkowi, pisma związane z realizacją postanowień niniejszej, umowy wysłane na ostatni adres podany przez Klienta uznane będą za skutecznie doręczone."

postanowienie, o którym mowa w pkt. I.2. sentencji decyzji

Umowa o przyłączenie zawiera także następujące postanowienie (§ 14):

- *„Spory, jakie mogą wyniknąć z umowy, podlegać będą rozstrzygnięciu przez sąd właściwy dla siedziby SIME."*

Postanowienie to jest tożsame niedozwolonym postanowieniem umownym, wpisanym do Rejestru:

- „*Wszelkie sprawy jakie mogą powstać w związku z realizacją umowy strony będą rozstrzygać w drodze negocjacji, a w przypadku niemożności osiągnięcia porozumienia przez Sąd miejscowo właściwy dla siedziby ZEORK S.A.*" [wpis nr 353 dokonany na podstawie wyroku SOKIK z dnia 18 października 2004 r. sygn. akt XVII Amc 101/03].

W toku postępowania Spółka zobowiązała się usunąć zakwestionowane postanowienie w całości z wzorca oraz umów zawartych na jego podstawie.

postanowienie, o którym mowa w pkt. I.3. sentencji decyzji

Zgodnie z postanowieniem zawartym w *OW umowy kompleksowej* Spółka jest zobowiązana rozpatrzyć reklamacje odbiorcy i udzielić mu odpowiedzi w terminie 21 od dnia jej złożenia. Jest to uregulowanie niezgodne z przepisem § 41 pkt 2 *rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego* (Dz. U. 133, poz. 891, z późn. zm.) - dalej: *„rozporządzenie systemowe"*, który przewiduje 14 dni na rozpatrzenie reklamacji. Stosowanie tego postanowienia umownego może stanowić bezprawne działanie przedsiębiorcy, naruszające zbiorowy interes konsumentów, a tym samym naruszające art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 powołanej na wstępie *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Spółka zobowiązała się doprowadzić do zgodności z przepisami prawa treść wzorca oraz zawartych na jego podstawie umów, poprzez zastąpienie zakwestionowanego postanowienia działu V pkt 2 *OW umowy kompleksowej* nowym postanowieniem o brzmieniu: „Rozpatrzenie reklamacji Odbiorcy i udzielenie odpowiedzi nastąpi w terminie 14 dni od daty otrzymania reklamacji, z wyłączeniem spraw, w których na wniosek Odbiorcy dokonywane jest sprawdzenie parametrów jakościowych dostarczanego paliwa gazowego wymagające wykonania odpowiednich pomiarów — wówczas rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi nastąpi w terminie 14 dni od zakończenia stosownych kontroli i pomiarów.”, doprowadzając je do zgodności z uregulowaniami powołanego wyżej *rozporządzenia systemowego.*

postanowienie, o którym mowa w pkt. I.4. sentencji decyzji

We wzorcu *OW umowy kompleksowej* zawarte są postanowienia, przyznające Spółce uprawnienia do wypowiedzenia umowy dostarczania gazu albo wstrzymania dostarczania gazu, których treść wykracza poza katalog przypadków wymienionych w przepisach art. 6 ust. 3 i 3a ustawy *Prawo energetyczne*, stanowiących podstawę do wstrzymania dostarczania gazu albo wypowiedzenia umowy.

Stosownie do art. 6 ust. 3 *Prawa energetycznego*, przedsiębiorstwo energetyczne może wstrzymać dostarczanie paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła, jeśli w wyniku przeprowadzonej kontroli, stwierdzono, że:
- instalacja znajdująca się u odbiorcy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia albo środowiska;
- nastąpił nielegalny pobór paliw gazowych.

Ponadto przedsiębiorstwo energetyczne może także wstrzymać dostarczanie gazu - na mocy art. 6 ust. 3a *Prawa energetycznego* - w przypadku, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobrany gaz albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności.

Tymczasem Spółka stosuje we wzorcach umowy postanowienia zawierające własny katalog przypadków uzasadniających wstrzymanie dostarczania gazu. Oceniając ten katalog, Prezes UOKIK uznał, że Spółka wykroczyła poza ustawowy katalog przyczyn określony w powołanych przepisach treścią art. 6 ust. 3 i 3a *Prawa energetycznego*. Zastrzeżenia wzbudziły klauzule (zawarte w Dziale VIII pkt 2 OW Umowy kompleksowej) upoważniające Spółkę do wstrzymania dostarczania gazu w przypadku gdy:
- instalacja gazowa odbiorcy lub sposób używania gazu przez odbiorcę stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, środowiska oraz bezpieczeństwa mienia,
- odbiorca uniemożliwił upoważnionym przedstawicielom Spółki dostęp w sytuacji zagrożenia zdrowia, życia lub mienia (wraz z niezbędnym sprzętem) do elementów sieci gazowej znajdujących się na terenie lub w obiekcie odbiorcy,
- odbiorca samowolnie przyłączył się do sieci gazowej,
- dokonano zmiany lub uszkodzeń w gazomierzu”.

W pierwszym przypadku Spółka rozszerzyła zakres ustawowych przesłanek wstrzymania dostarczania gazu, uznając że uprawnia ją do tego każde zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, środowiska oraz bezpieczeństwa mienia, w tym także dokonanie przez odbiorcę zmiany lub uszkodzeń w gazomierzu. Tymczasem obowiązujące przepisy uprawniają do takiego działania wyłącznie w przypadku, gdy instalacja znajdująca się u

odbiorcy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia albo środowiska. Pozostałe przesłanki również nie są przewidziane w ustawowym katalogu okoliczności uzasadniających wstrzymanie dostaw gazu. Działanie Spółki w zakresie, w którym wykracza poza ustawowe upoważnienie do wstrzymania dostarczania gazu, może być działaniem bezprawnym i naruszającym zbiorowe interesy konsumentów.

Spółka zobowiązała się doprowadzić treść wzorca do zgodności z przepisami prawa poprzez usunięcie zakwestionowanych postanowień tj. poprzez określenie katalogu sytuacji, w których może nastąpić wstrzymanie dostaw paliwa gazowego zgodnie z art. 6 ust. 3 i 3a ustawy *Prawo energetyczne*, to jest gdy:

- odbiorca zwleka z zapłatą za pobrane paliwo gazowe albo świadczone usługi, co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczeniu dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności,
- instalacja gazowa znajdująca się u odbiorcy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia lub środowiska,
- nastąpił nielegalny pobór paliwa gazowego przez odbiorcę.

postanowienie, o którym mowa w pkt. I.5. sentencji decyzji

Podstawą do wypowiedzenia umowy przez przedsiębiorstwo energetyczne, w świetle art. 6 ust. 3 i 3a *Prawa energetycznego* może być wyłącznie zwłoka odbiorcy z zapłatą za pobrany gaz albo świadczone usługi, mimo wyznaczenia przez przedsiębiorstwo dodatkowego terminu do zapłaty.

Spółka zakwestionowanymi postanowieniami Umowy kompleksowej zastrzegła możliwość jednostronnego rozwiązania przez każdą ze stron umowy, w tym również przez dostawcę gazu, z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia w dowolnej sytuacji, a także rozwiązania umowy za 7-dniowym wypowiedzeniem w przypadku rażącego naruszenia postanowień umowy w sytuacjach innych, niż określone w *Prawie energetycznym*.

Przyznane konsumentowi uprawnienia do wypowiedzenia umowy nie budzą zastrzeżeń, natomiast uprawnienie to w przypadku Spółki wykracza poza ustawowe upoważnienie do wypowiedzenia umowy dostarczania gazu, i w konsekwencji może stanowić działanie bezprawne, naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Spółka zobowiązała się zmienić zakwestionowane postanowienia Działu IX. pkt 2 i 3 wzorca OW Umowy kompleksowej, poprzez nadanie im brzmienia:

„2. Odbiorca może rozwiązać Umowę kompleksową zawartą na czas nieoznaczony za uprzednim pisemnym wypowiedzeniem z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym Sprzedawca otrzymał oświadczenie o wypowiedzeniu Umowy.

3. Odbiorca może rozwiązać Umowę kompleksową za wypowiedzeniem z zachowaniem 7-dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia postanowień Umowy przez Sprzedawcę, pomimo uprzedniego pisemnego wezwania Sprzedawcy do zaniechania naruszeń i usunięcia ich skutków w wyznaczonym, odpowiednim terminie. Sprzedawca może rozwiązać Umowę kompleksową za wypowiedzeniem z zachowaniem 2-miesięcznego okresu wypowiedzenia, jeżeli Odbiorca nie dokonał zapłaty za pobrane paliwo gazowe lub za świadczone usługi pomimo upływu co najmniej miesiąca od terminu płatności, i pomimo uprzedniego pisemnego powiadomienia o zamiarze wypowiedzenia Umowy i wyznaczenia dodatkowego dwutygodniowego terminu do zapłaty.”

Spółka zobowiązała się także do przesłania - w terminie trzech miesięcy od przyjęcia tego zobowiązania - do kontrahentów będących konsumentami jednolitych wzorców umów z informacją o dokonanych zmianach a także propozycje zawarcia aneksów do zawartych umów.

Prezes UOKiK zważył, co następuje.

Treść art. 1 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej ustawie jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy – stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Niniejsze postępowanie dotyczy treści wzorców umowy stosowanych przez Spółkę wobec nieograniczonego kręgu adresatów, tj. wszystkich zainteresowanych ich treścią aktualnych i potencjalnych klientów przedsiębiorstwa energetycznego, którym - na gruncie art. 4 ust. 11 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* - przysługuje status konsumenta. Zdaniem Prezesa UOKIK rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą albo mogli być klientami Spółki. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa UOKIK działań przewidzianych w *ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów*. W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawy zastosowanie mają przepisy w/w *ustawy*, a dotyczące jej postępowanie prowadzone było w interesie publicznym.

Stosownie do treści art. 24 ust. 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Aby możliwe było zatem stwierdzenie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, niezbędne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

1. działania przedsiębiorcy winny mieć bezprawny charakter, tzn. być sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, a jednocześnie
2. działania te muszą naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

Odnosząc się do pierwszej z powyższych przesłanek - bezprawności działań przedsiębiorcy - stwierdzić należy, iż bezprawność rozumie się jako sprzeczność zachowania danego podmiotu z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Chodzi tu mianowicie o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, jako całością. Jako „bezprawne" należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. „Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami

współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia przeto bezprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa." (vide: „Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz", pod redakcją J. Szwaji, wydawnictwo CH BECK, 2000, s.117 – 118). Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, tzn. niezależnym od wystąpienia szkody, czy zaistnienia zamiaru po stronie podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Podkreślenia wymaga okoliczność, że przepisy *ustawy o ochronie konkurencji konsumentów* nie definiują pojęcia bezprawności działań przedsiębiorcy, na co zwrócił uwagę SOKiK w wyroku z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII Ama 32/05), stwierdzając, iż art. 23a ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* z dnia 15 grudnia 2000r. – którego odpowiednikiem w *ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów* z dnia 16 lutego 2007 r. jest art. 24 ust. 2 – nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem. Analizując powyższą przesłankę należy mieć na uwadze, iż zarzut bezprawnego działania przedsiębiorcy w przedmiotowej sprawie dotyczy także naruszenia art. 6 ust. 3 i 3a *Prawa energetycznego*.

Niemniej jednak, *ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów* w jednym przypadku wprost identyfikuje działanie przedsiębiorcy jako bezprawne – mianowicie, stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 1 tej *ustawy* za działanie takie uznaje się stosowanie postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do Rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK, co SOKIK potwierdził w wyroku z dnia 25 marca 2004 r. (sygn. akt XVII Ama 51/03), stwierdzając, że można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustali się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} *k.p.c.* Zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowny zawierający postanowienia o treści już wpisanej do Rejestru stanowi wystarczającą przesłankę do stwierdzenia bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

ad pkt I.1. i I.2. sentencji decyzji

Do stwierdzenia praktyki, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa UOKIK Rejestru. Pokreślenia wymaga, że wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479^{36} — 479^{45} *k.p.c.*) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje SOKiK i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479^{43} *k.p.c.* rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do Rejestru. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w Rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do Rejestru oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych, tj. stosowanych także przez innych przedsiębiorców. Prezes UOKIK może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów

polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do Rejestru, bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też nie. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 grudnia 2005 r. (sygn. akt VI ACa 760/05) wskazał, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się postanowieniem wpisanym do Rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do Rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez ten podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Sąd wskazał też, że naruszenie interesów konsumentów może nastąpić w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne wpisane do Rejestru, przy czym wpis do Rejestru związany jest z działaniami innych kontrahentów konsumentów. Analogicznie orzekł Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 29 września 2005r. (sygn. akt VI ACa 381/05), gdzie powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2003 r. (sygn. akt III CZP 95/03), stwierdził, że wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479^{43} *k.p.c.*, od chwili wpisania do odpowiedniego Rejestru, skutek także wobec osób trzecich. Zgodnie ze stanowiskiem SOKiK wyrażonym w wyroku z dnia 25 maja 2005 r. (sygn. akt XVII Ama 46/04), dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do Rejestru klauzul niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do Rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Takie stanowisko zajął także Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479^{45} § 2 *k.p.c.*, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów". W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a *uokik* [obecnie art. 24 – przyp. własny UOKIK] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (…). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a *uokik* znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)." Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do Rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia wzorców umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do Rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

W ocenie Prezesa UOKIK postanowienie wskazane w pkt I.1. sentencji decyzji o treści:

Odbiorca zobowiązany jest do: (...) niezwłocznego pisemnego zawiadomienia Sprzedawcy o zmianach swoich danych zawartych w Umowie Kompleksowej. W razie uchybienia temu obowiązkowi, doręczenie dokonane na ostatnio podany przez Odbiorcę adres uznaje się za skutecznie doręczone."

lub

„Do obowiązków Klienta należy: (...) powiadamianie SIME o zmianach danych wpisanych do umowy, w szczególności adresu do korespondencji. W przypadku uchybienia temu

obowiązkowi, pisma związane z realizacją postanowień niniejszej umowy wysłane na ostatni adres podany przez Klienta uznane będą za skutecznie doręczone."
jest tożsame z treścią postanowień wpisanych do Rejestru pod pozycją 1207 i 1482, o treści: „*W przypadku zmiany adresu, każda ze stron zobowiązana jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o tym drugą stronę. W przypadku nie powiadomienia o zmianie adresu, korespondencja kierowana na ostatni znany adres będzie uznawana za skutecznie doręczoną*." (vide: wyrok SOKiK z dnia 16 kwietnia 2007 r., sygn. akt XVII Amc 43/06) oraz „*Oświadczenia i zawiadomienia Activ Investment przesłane Kupującemu na podany adres do korespondencji uważa się za skutecznie doręczone. Kupujący zobowiązany jest w trakcie trwania niniejszej Umowy do natychmiastowego zawiadomienia Activ Investment o każdej zmianie adresu swego miejsca zamieszkania, pod rygorem uznania za skutecznie doręczone oświadczeń i zawiadomień Activ Investment przesłanych Kupującemu na adres wskazany w niniejszej umowie.*" (vide: wyrok SOKIK z dnia 20 maja 2008 r., sygn. akt XVII Amc 107/07).

W odniesieniu do tych postanowień SOKIK w pełni podzielił stanowisko Prezesa UOKIK, że są one niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385^3 pkt 9 *kodeksu cywilnego*. Analogicznie, Sąd uznał również za niedozwolone postanowienie (wpisane do Rejestru pod pozycją 1500) o treści: „*W przypadku zwrotu pisma wysłanego na adres podany na wstępie niniejszej umowy bądź na adres korespondencyjny podany przez Nabywcę na piśmie z adnotacją: "nie podjęte w terminie", "adresat nieznany", "adresat zmienił adres" lub inną równoznacznością, uznawać się będzie, że adresat został powiadomiony prawidłowo i prawnie skutecznie.*" (vide: wyrok SOKIK z dnia 17 października 2006 r, sygn. akt XVII Amc 122/05). Przepis ten uznaje za niedozwolone postanowienie, które przyznaje kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy. W kwestionowanym postanowieniu Spółka zastrzegła że wysyłanie zawiadomień, w tym także oświadczeń woli wysyłane na znany adres konsumenta będzie równoznaczne z ich doręczeniem konsumentowi. Oznacza to, iż tylko Spółka – jako twórca wzorca umowy – de facto decyduje o skuteczności doręczeń i wynikających z nich skutków prawnych. Takie działanie narusza standardy prawne wynikające z przepisów kodeksu cywilnego oraz obowiązujących w obrocie dobrych obyczajów. Stosownie bowiem do treści art. 61 § 1 *kodeksu cywilnego.* oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. W razie wątpliwości, czy oświadczenie zostało złożone prawidłowo, a jego treść wywołuje przewidziane skutki prawne, podmiotem właściwym do rozstrzygnięcia tych kwestii jest sąd powszechny, a nie twórca wzorca, który – korzystając z przewagi kontraktowej - narzuca swoim kontrahentom treść wzorca. Za niedopuszczalne w obrocie, zwłaszcza konsumenckim, i sprzeczne z dobrymi obyczajami, należy uznać zapisy wprowadzające doręczenie zastępcze lub domniemanie doręczenia, które należą do prawa procesowego i nakładają na osoby trzecie określone obowiązki związane z dostarczeniem stronom postępowania pism procesowych. A zatem analizowane postanowienie – mimo pewnych różnic semantycznych – jest tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru zarówno pod względem treści, stanu faktycznego oraz naruszają interesy konsumentów, umożliwiając Przedsiębiorcy działanie w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami.

Natomiast postanowienie wskazane w pkt I.2. sentencji decyzji o treści:

„Spory, jakie mogą wyniknąć z umowy, podlegać będą rozstrzygnięciu przez sąd właściwy dla siedziby SIME."

jest tożsame niedozwolonym postanowieniem umownym, wpisanym do Rejestru, o treści:

„*Wszelkie sprawy jakie mogą powstać w związku z realizacją umowy strony będą rozstrzygać w drodze negocjacji, a w przypadku niemożności osiągnięcia porozumienia przez Sąd miejscowo właściwy dla siedziby ZEORK S.A.*" [wpis nr 353 dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 18 października 2004 r. sygn. akt XVII Amc 101/03].

Postanowienie to stanowi tzw. klauzulę prorogacyjną i ustala wyłączną właściwość sądu do rozpoznania ewentualnych sporów z umowy według siedziby przedsiębiorcy. Abuzywność tego postanowienia polega na nieprawidłowym uregulowaniu kwestii dotyczących właściwości sądu rozstrzygającego ewentualne spory wynikające z umowy zawartej z konsumentem. Narusza ono art. 385^1 § 1 i art. 385^3 pkt 23 *k.c.* gdyż wyłącza zasadę właściwości ogólnej i przemiennej sądu, a to może stanowić dodatkową dolegliwość dla konsumenta, a także ograniczać realizację przysługujących mu uprawnień. W przypadku powstania sporu na tle wykonywania umowy, postanowienie te bezprawnie narzuca konsumentom właściwość miejscową sądu i ogranicza ich prawo do określenia miejsca wytoczenia powództwa, wynikające z przepisów *k.p.c.* o właściwości ogólnej i przemiennej. Zmiana właściwości miejscowej sądu stanowi zagrożenie interesu konsumenta w sytuacjach, kiedy zmuszałoby go to do prowadzenia procesu przed sądem w odległej miejscowości.

ad pkt I.3. sentencji decyzji

Do stwierdzenia praktyki, określonej w art. 24 ust. 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* konieczne jest wykazanie, iż działanie przedsiębiorcy jest bezprawne, tj. sprzeczne z szeroko rozumianym porządkiem prawnym lub dobrymi obyczajami. W niniejszej sprawie Spółka zamieściła we wzorcu *OW umowy kompleksowej* postanowienie *„Rozpatrzenie reklamacji Odbiorcy i udzielenie odpowiedzi nastąpi w terminie 21 dni od daty otrzymania reklamacji"*, regulujące kwestię terminu rozpatrzenia reklamacji w sposób sprzeczny z *rozporządzeniem systemowym*, w świetle którego przedsiębiorstwo energetyczne w zakresie standardów jakościowych obsługi odbiorców, odpowiednio do zakresu prowadzonej działalności, rozpatruje reklamacje odbiorców w terminie 14 dni od dnia zgłoszenia reklamacji, z wyłączeniem spraw dotyczących sprawdzenia jakości paliwa, które są rozpatrywane w terminie 14 dni od zakończenia stosownych kontroli i pomiarów.

Wobec powyższego przyjęty w stosowanym przez Spółkę wzorcu termin rozpatrzenia reklamacji jest sprzeczny z przepisem rozporządzenia, bezwzględnie wiążącym przedsiębiorstwo energetyczne. Działanie Spółki jest zatem bezprawne i prowadzi do nieuzasadnionego wydłużenia terminu do rozpatrzenia reklamacji, a nadto może wprowadzać w błąd konsumentów co do obowiązków dostawców gazu w zakresie standardów jakościowych obsługi, a zwłaszcza terminu rozpatrzenia wniesionych reklamacji. Zdaniem Prezesa UOKIK może to naruszać interes ekonomiczny konsumentów oraz naruszać i ich prawo do pełnej i prawdziwej informacji.

ad pkt I.4 i I.5. sentencji decyzji

We wzorcu *„Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego nr … . Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego"* Spółka zamieściła ponadto postanowienie, przyznające jej uprawnienia do wstrzymania dostarczania gazu albo wypowiedzenia umowy dostarczania gazu, których treść wykracza poza katalog przypadków wymienionych w przepisach art. 6 ust. 3 i 3a *Prawa energetycznego*. W przypadku wstrzymania dostarczania gazu - zgodnie z treścią art. 6 ust. 3 *Prawa energetycznego* - przedsiębiorstwo energetyczne, w tym Spółka, może wstrzymać dostarczanie paliw gazowych, wyłącznie w przypadku, jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że:

- instalacja znajdująca się u odbiorcy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia albo środowiska;
- nastąpił nielegalny pobór paliw gazowych.

Ponadto przedsiębiorstwo energetyczne może wstrzymać dostarczanie gazu - na mocy art. 6 ust. 3a *Prawa energetycznego* - w przypadku, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobrany gaz albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności.

Kwestia okoliczności uprawniających przedsiębiorstwo energetyczne, w tym Spółkę, do rozwiązania umowy dostarczania gazu nie została uregulowana w przepisach *Prawa energetycznego*. W tym miejscu wymaga podkreślenia szczególny charakter tej usługi, zaspokajającej bytowe potrzeby konsumentów oraz konieczność zapewnienia konsumentom możliwości dostarczania gazu w sposób ciągły i nieprzerwany. Z tego względu należy przyjąć, że rozwiązanie umowy dostarczania gazu przez przedsiębiorstwo energetyczne winno być dopuszczalne jedynie w tych przypadkach, w których przedsiębiorstwo to jest uprawnione do wstrzymania dostarczania gazu. Zważyć bowiem należy, iż w każdym przypadku rozwiązanie przedmiotowej umowy powoduje lub prowadzi do wstrzymania dostarczania gazu, które – w świetle powołanych wyżej przepisów *Prawa energetycznego* – podlega reglamentacji i może nastąpić wyłącznie w przypadkach enumeratywnie wymienionych w tej ustawie.

Tymczasem Spółka zamieściła w przedmiotowym wzorcu umowy postanowienia zawierające własny katalog przypadków uprawniających ją do wstrzymania lub ograniczenia dostarczania gazu albo wypowiedzenia umowy dostarczania gazu. Oceniając ten katalog, Prezes UOKIK uznał, że Spółka wykroczyła poza ustawowy katalog przesłanek wstrzymania dostarczania gazu określony w powołanych przepisach art. 6 ust. 3 i 3a *Prawa energetycznego*. Działanie Spółki w zakresie, w którym wykracza ono poza ustawowe upoważnienie do wstrzymania dostarczania gazu lub rozwiązania umowy o dostarczanie gazu, należy uznać za działanie bezprawne i stanowiące przez to praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zakazaną na mocy art. 24 ust. 1 i 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Odnosząc się do drugiej przesłanki, tj. naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, stwierdzić należy, iż *ustawa o ochronie konkurencji konsumentów* nie definiuje pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, stwierdzając jedynie w treści art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W świetle - powołanego na początku uzasadnienia prawnego niniejszej decyzji - art. 1 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji konsumentów* należy przyjąć, że ze zbiorowymi interesami konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta przedsiębiorcy – czyli konsumenta. Stanowisko to potwierdzone zostało również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 września 2003 r. (sygn. I CKN 504/01) stwierdził, iż nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów. Oceniane w niniejszej decyzji działania Spółki odnoszą się do wszystkich jego aktualnych i przyszłych (potencjalnych) klientów, a zatem dotyczą zbiorowych interesów konsumentów.

W świetle powyższego Prezes UOKIK uznał, że zostały spełnione wszystkie przesłanki konieczne do zakwalifikowania działań Spółki jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz art. 24 ust. 1 i ust. 2 *ustawy o ochronie konkurencji konsumentów*. Stosownie do art. 28 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, po uprawdopodobnieniu w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, że przedsiębiorca narusza zakaz określony w art. 24 tej *ustawy*, a także po przyjęciu zobowiązania przedsiębiorcy do zaniechania zarzucanych mu praktyk, jak również do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym naruszeniom, Prezes UOKIK może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Analiza przedłożonych dokumentów i wyjaśnień wykazała, że Spółka zobowiązała się do zaniechania stosowania kwestionowanych przez Prezesa UOKIK postanowień umownych, na poparcie czego przedstawiła projekty nowych zmienionych wzorców umowy dostosowanych do obowiązującego porządku prawnego. Zobowiązując się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym przez Prezesa UOKIK naruszeniom Spółka postanowiła wyeliminować z obrotu z konsumentami niedozwolone postanowienia umowne poprzez wprowadzenie nowych wzorców umów, w których kwestionowane postanowienia zostały wykreślone albo zmienione w taki sposób, iż utraciły one abuzywny charakter. Ponadto Spółka zobowiązała się do zmiany umów zawartych z konsumentami w oparciu o wzorce zawierające kwestionowane postanowienia poprzez przesłanie konsumentom propozycji zawarcia aneksów zmieniających te umowy.

Na podstawie art. 28 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* Prezes UOKIK nałożył na Spółkę obowiązek wykonania zobowiązania poprzez:

- wprowadzenie do obrotu z konsumentami, w terminie 7 (siedmiu) dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, zmienionych wzorców umów,
- wystąpienie do stron umów będących konsumentami, zawartych na podstawie wzorców o których mowa w pkt. I niniejszej decyzji, w terminie 3 (trzech) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, z propozycją zawarcia aneksów do zawartych umów,

a na podstawie art. 28 ust. 3 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* nałożył na Spółkę obowiązek złożenia sprawozdania o wykonaniu zobowiązania, w terminie 4 (czterech) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479^{28} § 2 k.p.c. - od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, wnoszone za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury w Krakowie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pl. Szczepański 5, 31-011 Kraków.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

otrzymują:

1. [……]
   Juszkiewicz Wójcik Domińczak
   Kancelaria Adwokacko-Radcowska Sp.p.
   al. Jana Pawła II 80 lok. F35
   00-175 Warszawa
   pełnomocnik SIME Polska sp. z o.o.
   z siedzibą w Sochaczewie
2. RKR a/a